

Knjiga je ena redkih novejših sintetičnih predstavitev nekaterih socialno-geografskih problemov za območje cele republike. Določen pomen pa ima tudi ovrednotenje posameznih dejavnikov za potrebe regionalnega planiranja.

M. Pak

Geography of World Agriculture, Akadémiai Kiadó, Budimpešta.

Madžarska akademija znanosti se je lotila obsežne naloge, da v posebni seriji enotno opremljenih publikacij predstavi kar najbolj aktualno podobo stanja in problemov kmetijstva v posameznih deželah sveta. Pod mednarodnim uredniškim odborom, ki ga vodi G. Enyedi, je izšlo že pet publikacij: Poljsko kmetijstvo (avtorja J. Kostrowicki in R. Szczyński), Geografija kmetijstva Jugovzhodnega dela ZDA (J. R. Anderson), Kmetijske površine in specializacija v kmetijstvu (N. Csáki), Kmetijska tipologija Kalifornije (H. F. Gregor) in Kmetijska geografija Danske (Aa. H. Kampp).

Posebna vrednost takega načina predstavitve kmetijstva v posameznih deželah sveta se nam pokaže ob primerjavi z dokaj številnimi monografijami o svetovnem kmetijstvu; le-te so se morale zadovoljiti s kar največjo generalizacija prikaza sicer znotraj sebe tako različnega pojava, kot je kmetijstvo po svetu. Koncept, ki ga je osvojil uredniški odbor, ima tako že v začetku zagotovljen določen uspeh. Druga pozitivna stran serije je v tem, da je uredniškemu odboru uspelo pritegniti najboljše strokovnjake za agrarno geografijo, katerim ni bilo težko na osnovi številnih lastnih raziskav podati zgoščene prikaze o kmetijstvu v določenih deželah. Prilagajanje obstoječim možnostim, predvsem kadrovskim, je zagotovilo seriji določeno kvaliteto raven, hkrati pa tudi določeno privlačnost glede na svojo pestrost. Kljub nujnim slabostim vsake take serije lahko trdimo, da je zbirka *Geography of World Agriculture* v sedanji fazi dosegla zelo solidno strokovno raven.

Na kratko predstavljam tretjo, četrto in peto knjigo zbirke.

Norbert Csáki, Land Supply and International Specialization in Agriculture, Budimpešta 1974, str. 102. Drobna knjiga z ambicioznim naslovom je razdeljena na tri osnovna poglavja: pomen obsega kmetijskih površin za specializacijo v kmetijstvu, obseg kmetijskih površin in mednarodna specializacija v kmetijstvu in učinki sprememb v kvaliteti zemlje na mednarodno specializacijo v kmetijstvu. V dodatku je podan metodološki prikaz analize uporabljenega gradiva.

Avtorjevo zanimanje je osredotočeno predvsem na odnos: prirodne razmere — specializacija v kmetijstvu oziroma na končni učinek tega razmerja, ki se kaže v količini (deležu) pri izvozu kmetijskih proizvodov. Problem prehrane oziroma proizvodnje hrane je v svetovnem gospodarstvu eden največjih problemov, na katerega ima vpliv dolga vrsta dejavnikov, od prirodnih razmer, splošnih socialnoekonomskih procesov do političnega odnosa in do vprašanja proizvodnje hrane. Zato imajo, po mnenju podpisanega, taka splošna dela tudi temu primerne »splošne« ugotovitve oziroma so le informativnega pomena. Posamezna trditev pogosto najde ustrezno podkrepitev v »pomanjkanju statističnih podatkov« za posamezne dežele.

V zaključnem poglavju nam avtor predstavi lasten model komplementarnosti mednarodne specializacije v kmetijstvu, s katerim pojasnjuje možnosti optimalne in maksimalne specializacije v kmetijstvu dežel socialističnega in kapitalističnega sistema.

Howard F. Gregor, An Agricultural Typology of California, Budimpešta 1974, str. 106. Kmetijsko tipologijo Kalifornije prikazuje avtor v štirih poglavjih, in sicer od obravnave splošnih tipoloških potez, živinoreje, poljedelstva do regionalne proizvodnje in njenih trendov. Avtor podrobno analizira osem prevladujočih tipov kmetovanja v Kaliforniji, opisuje njihove geografske poteze in način proizvodnje, prav tako pa tudi njeno socialnoekonomsko organizacijo.

V zaključnem poglavju avtor pregledno podaja regionalno strukturo kmetijstva ter njegove spremembe.

Delo je napisano v klenem in zgoščenem jeziku s tipično opisno metodo in s precejšnjim prizadevanjem za vizuelno predstavitev posameznih elementov, čeprav na zelo preprost način.

S svojim načinom predstavitve je avtor dosegel, da tudi nestrokovnjak zagotovo dobi jasno sliko o prostorskih značilnostih kmetijstva v Kaliforniji. Knjiga lahko služi kot primer pregledne predstavitve kmetijskih tipov podobnih območij.

Aa. H. Kampp, An Agricultural Geography of Denmark, Budimpešta 1975, str. 88. Problematiko kmetijstva je avtor razdelil na sedem osnovnih poglavij, v katerih obravnava zgodovinski pregled, zadrufniško gibanje, moderno kmetijsko proizvodnjo, kmetijske regije, gospodarske naložbe v kmetijstvo in njihove učinke, prihodnost danskega kmetijstva ter kmetijstvo na Grönlandu in otočju Föroyar.

V knjigi je podana agrarna geografija Danske zelo sistematično in jedrnato, pri čemer je poudarek na organizacijsko-tehnološki plati, skoraj povsem pa je izpadel socialni faktor. Prav tako pogrešamo obravnavo danskega kmetijstva v širših mednarodnih okvirih, zlasti ker vemo, da je doseglo izredno visoko stopnjo tržnosti in s tem padlo v veliko odvisnost od gospodarskih dogajanj v svetu.

Posebno vrednost daje knjigi zelo bogato slikovno gradivo v obliki diagramov, kartogramov in fotografij.

Marijan Klemenčič

D. L. Armand, Nauka o landšafte. Osnovy teorii i logiko-matematičeskie metody. Moskva 1975, 286 strani, 67 risb.

Znani sovjetski »landšaftoved« je napisal zanimivo in nadvse aktualno knjigo, ki sicer ni učbenik landšaftovedenija in tudi ne zaokrožena teorija o tem, pač pa je logično izpeljan izbor teoretične, metodološke in tudi metodične tematike tega področja.

Knjiga je plod skoraj 40-letnega proučevanja avtorja na področju teorije, metodologije in praktičnega regionalnega fizičnogeografskega proučevanja. Vzrok, da je avtor ta vprašanja strnil v knjigi, je predvsem v tem, ker je pri svojem delu — kakor sam pravi — pogosto naletel na metodološka in druga vprašanja, ki zavirajo razvoj geografske znanosti, ker niso dovolj razčiščena, povzročajo pa tudi nepotrebne diskusije med geografi. K pisanju knjige pa so avtorja vzpodbudile tudi pomanjkljivosti, ki so se začele pojavljati v novejši geografski literaturi, izvirajo pa povečini iz pomanjkljivega poznavanja osnovnih pojmov matematike, fizike in logike med geografi, še zlasti, ker se v geografskih delih čedalje bolj uporabljajo. Avtor opozarja, da uporaba novih kvantitativnih metod nemalokrat spominja na znanstveni snobizem, ko gre za uporabo matematičnih metod tudi tam, kjer niso nujne in po nepotrebnem obremenjujejo geografske razprave tako, da marsikdaj niso več razumljive. Armand je kritičen tudi do pretiranega izumljanja novih terminov, ki največkrat ničesar novega ne povedo in stvari po nepotrebnem zapletajo, namesto da bi jih razjasnevali, kar tudi nazorno ilustrira. Avtor je močno kritičen tudi do dogmatikov in avtoritet, ki zavirajo razvoj geografske znanosti. Opozarja tudi na škodljiva stremjenja nekaterih sovjetskih geografov, ki skušajo ugotavljati čim več »geografskih zakonov«, ker vidijo v tem domala edino pot do znanstvene avtoritete geografije, češ, kakšna znanost naj bi sicer geografija bila brez lastnih zakonov.

Marsikatero avtorjevo stališče sicer poznamo že iz njegovih dosedanjih razprav, v tej knjigi pa jih je v marsičem dopolnil in poglobil, dokopal pa se je tudi do novih spoznanj. Armanda smo sicer poznali kot pristaša stroge razmejitve geografske znanosti, kakršna je v sovjetski geografiji v navadi. V tej knjigi pa spoznamo, da je avtorja v zadnjem času prepričal naraščajoči pomen